

Dr. Lázár Gábor

Az ADR ellenőrzés fontosabb jellemzői Németországban

Az ADR ellenőrzéssel foglalkozó cikkünkben szerzőnk röviden bemutatja az európai szinten e tevékenység, de különösen a rakományrögzítés ellenőrzésében mértékadó német gyakorlatot. Ez azért is fontos, mert az ellenőrzési jegyzék adott pontjában foglaltak és a tényleges helyzet összevetéséhez, megítéléséhez kevés fogódzót biztosít az ADR szabályzat.

Véleményformálók

Németországban az ADR- járművek ellenőrzését alapvetően a rendőrség, valamint a BAG (Bundesamt für Güterverkehr, Szövetségi Árufuvarozási Hivatal) és bizonyos tartományokban a Gewerbeaufsicht (Munkabiztonsági és Környezetvédelmi Felügyelőség) munkatársai végzik.

Szakértők jelentős véleményformálók az ADR ellenőrzés szabályrendszerét előkészítő nemzetközi konferenciákon. Például a 95/50/EG irányelv 2004-s módosítása kapcsán – amely e tevékenységet jelenleg is meghatározza – megfogalmazott véleményük szerint elsősorban a felállított kockázati kategóriák (lásd összefoglaló táblázatunkat) alapértelmezéseit kell az adott helyzet és lehetséges következményeinek megítélésakor és besorolásakor alapul venni. A kockázati kategóriákhoz társított, felsorolt tételek csupán zsinórmértékül szolgáljanak a büntetési tétel kiszabásánál. Tehát a felelősség mindenkor az ellenőrzést végző személy vállán nyugszik.

Különösen olyan esetekben kénytelen szembesülni az ellenőrzést végző a fenti elv valóságtartalmával, amikor az ellenőrzési jegyzék adott pontjában foglaltak és a tényleges helyzet összevetéséhez, megítéléséhez kevés fogódzót biztosít az ADR szabályzat. Tipikus példája ennek a rakomány biztonságának megítélése, a 22-es pont alatt. Ehhez lábjegyzetben megjegyzik, hogy „szemmel látható szabálytalanság” ellenőrzéséről van szó. A jegyzék néhány más pontja is érinti közvetlenül, vagy áttételesen az árukezelés, rakományrögzítés témakörét, tehát egy fontos vizsgálati szempont. Ugyanakkor rossz kivitelezésük és kevésbé hatékony ellenőrzési módszerek alkalmazása esetén növekszik az anyagkiszabadulással járó un, forró balesetek bekövetkezési valószínűsége.

Ellenőrzés a gyakorlatban

A német szakemberek éppen ezért kiemelt jelentőséget tulajdonítanak az e területen szerzett tapasztalatok cseréjének, amelyek ajánlásokban összegződnek. Az ilyen hatósági ellenőrzés végrehajtását segítő kiadványokban megfogalmazottak szempontokat adnak e szemrevételezéssel észlelhető szabálytalanság megfigyeléséhez, a helyzet korrekt megítéléséhez. Ez a biztosíték arra, hogy olyan szakmai álláspont alakuljon ki, ami adott feljebbviteli jogi eljárásban is védhető lesz. Jó példával szolgál erre Baden-Württemberg

tartomány Baleseti Pénztárának rakományrögzítésre vonatkozó ellenőrzési segédlete, amely specifikus kérdéseket sorol fel "sorvezetőként".

A jármű, mint alapvető tényezőnek a vizsgálatánál figyelembe veendő

- A jármű alkalmasága az adott rakomány befogadására.
- A jármű műszaki állapota, aminek kifogástalannak kell lenni.

A jármű felépítménye tekintetében

- Rendelkezik e teherelosztási tervvel?
- Vannak e gyárilag kialakított rögzítési pontok (rögzítő sínek, lukak, stb.)?
- Feliratozva vannak-e a rögzítési pontok terhelhetőségei?
- A raktér sérülésmentességének ellenőrzése.
- A raktér tisztaságának és padozatának csúszási együtthatójának megvizsgálása.
- A raktér oldalfalai sértetlenek-e?
- A ponyvatartó lécek állapota (hiánytalanság, illeszkedése).

Rakománybiztosítás eszközei

- Vannak-e a járművön rakományrögzítéshez eszközök, pl. spaniferek, láncok, amelyeknek kiváló műszaki állapotúaknak kell lenni?
- A spanifereknek bevizsgálatnak kell lenniük, amit az etikettjükön is feltüntetettnek és rendeltetésüknek megfelelően használnak.
- Alkalmaznak-e egyéb eszközt a rakomány rögzítéséhez, pl. csúszásgátló alátétet, élvédőt, hálót, ponyvát, raklapot, éket, stb?
- Használják-e rögzített tároló rekeszek kisebb méretű berendezések, anyagok szállításakor?
- Gázpalackok, benzineskannák szállítása esetén kialakítottak-e számukra speciális rögzítést?
- Találhatók-e a járművön eszközök a szállítmány rögzítési hiányosságaihoz fakadó problémák megoldásához, pl. seprű, lapát, feszítővas, stb.?

A rakomány biztonságossága

- Biztosított-e a rakomány a megcsúszás ellen hirtelen irányváltoztatás és vészfékezés esetére is?
- A rakomány jellemzőinek megfelelőek e az alkalmazott rakományrögzítő eszközök és egyéb felszerelések?
- Helyesen vannak megválasztva a spaniferek, rögzítő láncok előfeszítési értékei?
- Figyelembe vették a jármű maximális terhelhetőségét, a rakfelület szélességi, hosszúsági méretét?
- Laza szerkezetű, szóródó áruk szállításakor használnak e ponyvát, hálót?
- Ellenőrizte e a jármű vezetője elinduláskor és útközben a rakomány állapotát?

Amikor a rakomány nincs rögzítve

A német ADR statisztikai elemzések kiemelt helyen említik a rakományrögzítési hiányosságot, a negyedik leggyakoribban kifogásolt terület. E súlyos szabálytalanságok észlelésekor az ellenőrzést végzőknek legtöbbször meg kell tiltani a jármű továbbhaladását. Kérdés azonban, hogy pontosan melyek azok a kritériumok, amelyek fennállása esetén akár bírósági eljárás során is szakmailag megalapozottnak ítélik az intézkedést. A probléma megoldására a münsteri közlekedési rendőrség – egy belső normatíva részeként – átfogóan

taglalja a kritikus rakománybiztonsági hiányosságokat, benne az ADR sajátosságokból fakadókat is. Fennállásuk esetén tehát meg kell tiltani a jármű továbbhaladását, illetve szükségmegoldásokkal a legközelebbi biztonságos javító/parkoló helyre közlekedhet a jármű. Hasonló kiadványok kidolgozása és megjelentetése véleményem szerint a magyar ellenőrző hatóságok munkatársai számára is hasznos lenne.

1. számú melléklet: Ellenőrzési jegyzék

(a 2004/12/EK irányelvvel módosított 95/50/EK irányelv szerint)

1. Az ellenőrzés helye:	2. Az ellenőrzés napja:	3. Az ellenőrzés időpontja:	
4. A jármű államjelzése és rendszáma:			
5. A pótkocsi, félpótkocsi államjelzése és rendszáma:			
6. A szállítást, fuvarozást végző gazdálkodó szervezet (cég)neve, székhelye/címe:			
7. A gépjárművezető/kísérő neve:			
8. A feladó neve, címe, a berakás helye ⁽¹⁾⁽²⁾ :			
9. A címzett neve, címe, a kirakás helye ⁽¹⁾⁽²⁾ :			
10. A veszélyes áruk összes tömege a szállítóegységen:			
11. Az ADR 1.1.3.6 szerinti mennyiségi határ túllépése:	☐ igen	☐ nem	
12. A szállítás módja:	☐ ömlesztett	☐ küldeménydarabos	
		☐ tartányos	
<i>A járművön lévő okmány(ok):</i>			
13. Fuvarokmány(ok)	☐ megvizsgálva	☐ szabálytalan	☐ tárgytalan
14. Írásbeli utasítás(ok)	☐ megvizsgálva	☐ szabálytalan	☐ tárgytalan
15. Kétoldalú/többoldalú megállapodás, belföldi hatósági engedély	☐ megvizsgálva	☐ szabálytalan	☐ tárgytalan
16. Jármű jóváhagyási igazolás	☐ megvizsgálva	☐ szabálytalan	☐ tárgytalan
17. A járművezető oktatási bizonyítványa	☐ megvizsgálva	☐ szabálytalan	☐ tárgytalan
<i>Szállítási művelet</i>			
18. Az áruk szállítása engedélyezett	☐ megvizsgálva	☐ szabálytalan	☐ tárgytalan
19. A jármű(vek) engedélyezett(ek) a szállított árukra	☐ megvizsgálva	☐ szabálytalan	☐ tárgytalan
20. A szállítás módjára (ömlesztett, küldeménydarabos, tartányos) vonatkozó előírások	☐ megvizsgálva	☐ szabálytalan	☐ tárgytalan
21. Együvé rakási tilalom	☐ megvizsgálva	☐ szabálytalan	☐ tárgytalan
22. A rakomány berakása és rögzítése, árukezelés ⁽³⁾	☐ megvizsgálva	☐ szabálytalan	☐ tárgytalan
23. Szivárgás vagy sérült küldeménydarab ⁽³⁾	☐ megvizsgálva	☐ szabálytalan	☐ tárgytalan
24. Csomagolóeszközök UN jelölése, tartály és tartány jelölés ⁽²⁾⁽³⁾ (ADR 6.)	☐ megvizsgálva	☐ szabálytalan	☐ tárgytalan
25. Küldeménydarabok jelölése (pl. UN szám) és bárcázása ⁽²⁾ (ADR 5.2)	☐ megvizsgálva	☐ szabálytalan	☐ tárgytalan
26. Nagybárcák a tartányon, konténeren, járművön (ADR 5.3.1)	☐ megvizsgálva	☐ szabálytalan	☐ tárgytalan
27. Jármű/szállítóegység/konténer jelölése (narancssárga tábla, magas hőmérséklet jele) (ADR 5.3.2-3)	☐ megvizsgálva	☐ szabálytalan	☐ tárgytalan

A jármű felszerelései

28. Az ADR-ben előírt általános célú biztonsági felszerelés megvizsgálva szabálytalan tárgytalan
29. A szállított árunak megfelelő felszerelés megvizsgálva szabálytalan tárgytalan
30. Az írásbeli utasítás(ok)ban előírt további felszerelések megvizsgálva szabálytalan tárgytalan
31. Tűzoltó készülék(ek) megvizsgálva szabálytalan tárgytalan
- Szabálytalanság esetén a kockázati kategória
39. (több szabálytalanság esetén a legsúlyosabb szabálytalanság kockázati kategóriája) I. kategória II. kategória III. kategória
40. Megjegyzések
41. A vizsgálatot végző hatóság/ellenőr

(1) Csak akkor kell kitölteni, ha a szabálytalanság szempontjából lényeges.

(2) Gyűjtőforgalom esetén a megjegyzések alatt kell szerepeltetni.

(3) Szemmel látható szabálytalanságok ellenőrzése.

Források

- A Bizottság jelentése az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak a veszélyes áruk közúti szállítása ellenőrzésének egységes eljárásáról szóló 95/50/ek Tanácsi Irányelv tagállamok általi alkalmazásáról, Brüsszel, 2010.
- A Bizottság Ajánlása a veszélyes áruk közúti szállításának ellenőrzésére vonatkozó jelentéstételről, Brüsszel, 2011.
http://www.bag.bund.de/SharedDocs/Bilder/DE/Kontrollen/Kontrolleur.jpg?__blob=normal (letöltve: 2012. 10. 18.-n)
- Uta Fuchs: Nicht mit Kanonen auf Spatzen schießen, Der Gefahrgut-beauftragte 15. Jahrgang, Heft 6, Juni 2004, p12
- Checkliste Ladungssicherung, Unfallkasse Baden-Württemberg
- Jean-Claude Bötschi: Schwehrpunk Ladungssicherheit, Schweizer Gefahrguttag 2011, Vortrag, Bazel
- Standards der Weiterfahrtuntersagung, Polizeipresidium, Direktion Verkehr, Münster 2008., pp 3-5.
- A Bizottság 2004/112/EK Irányelve a veszélyes áruk közúti szállítása ellenőrzésének egységes eljárásáról szóló 95/50/EK tanácsi irányelv műszaki fejlődéshez történő hozzáigazításáról, Brüsszel, 2004

Dr. Lázár Gábor egyetemi docens

Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Katasztrófavédelmi Intézet